Умови продовження роботи бізнесу під час повітряної тривоги

Постанова Кабінету Міністрів України від 04 вересня 2026 р. № 1092 визначає умови, за яких суб’єкти господарювання можуть продовжувати роботу під час оголошення «жовтого» рівня загрози засобів повітряного нападу.

РІВЕНЬ ЗАГРОЗИ	УМОВА	РІШЕННЯ ЩОДО РОБОТИ
Червоний рівень	працівники і відвідувачі укриваються в об'єктах фонду захисних споруд.	**Робота ЗУПИНЯЄТЬСЯ**
Жовтий рівень укриття доступне	Є власне укриття або доступне укриття іншого суб’єкта господарювання, в тому числі що перебувають у державній чи комунальній власності в межах установленого радіуса збору — 300 м або 500 м залежно від поверховості забудови (детальніше — розділ 02), або облаштовано безпечний простір (детальніше — розділ 03).	**Робота ПРОДОВЖУЄТЬСЯ**
Жовтий рівень за згодою колективу	Немає власного укриття і немає доступного укриття поблизу, але отримано згоду трудового колективу на продовження роботи.	**ТИМЧАСОВО — не довше 3 місяців з дня набрання постановою чинності**
Жовтий рівень після 3 місяців	Упродовж перехідного періоду підприємство не забезпечило працівників і відвідувачів засобами колективного захисту відповідно до законодавства.	**Робота ЗУПИНЯЄТЬСЯ**

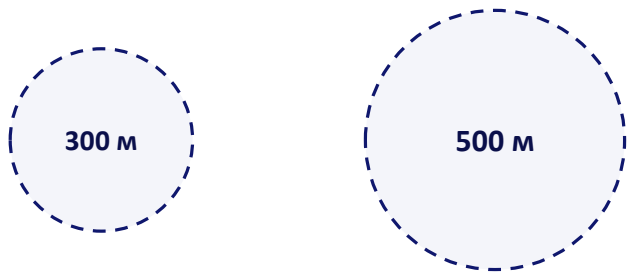
Радіус збору та вимоги до укриттів

Яка відстань до укриття вважається прийнятною і яким законодавством це визначено.

1 Радіус до укриття

ТИП ЗАБУДОВИ	РАДІУС
Багатоповерхова, підвищеної поверховості та висотна забудова (від 3 поверхів / 9 м і вище).	**300 м**
Середньо- та малоповерхова забудова (менше 3 поверхів).	**500 м**

Тобто для забудови заввишки 9 м (3 поверхи) і вище радіус збору не повинен перевищувати 300 м. В інших випадках радіус збору становить 500 м.

2 Правова основа

Відповідно до статті 32 Кодексу цивільного захисту України населення підлягає укриттю у захисних спорудах цивільного захисту — сховищах та протирадіаційних укриттях — а також спорудах подвійного призначення. В особливий період — додатково у первинних (мобільних) укриттях і обладнаних найпростіших укриттях.

НОРМАТИВНА БАЗА

— Кодекс цивільного захисту України

— Постанова КМУ від 10.03.2017 № 138

— Наказ МВС України від 09.08.2018 № 579

— ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту»

— ДСТУ 9329:2025 «Первинні (мобільні) укриття. Основні параметри та методи випробування»

Розвиток захисту та відповідальність

Що додатково розробляється для захисту населення і яка відповідальність передбачена на цей час.

1 Посилені укриття та безпечний простір

МВС спільно з ДСНС розробили та направили на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт постанови щодо створення додаткового безпечного простору у складі будівель та споруд.

Це дозволить захистити персонал і відвідувачів від побічної дії звичайних засобів ураження та максимального надлишкового тиску вибуху, визначеного Міністерством оборони спільно з Генеральним штабом Збройних Сил, що підтверджується відповідними розрахунками.

2 Будівельні норми для нового будівництва

Міністерство з відновлення, інфраструктури та транспорту із метою забезпечення створення захищених просторів під час нового будівництва розробляє проєкт відповідних державних будівельних норм.

Обов’язки суб’єктів господарювання під час сигналу «Повітряна тривога»

Законодавство покладає на суб’єкта господарювання обов’язок щодо організації та здійснення заходів цивільного захисту, зокрема забезпечення виконання заходів із захисту працівників (персоналу), організації їх оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, а також організації заходів з евакуації та укриття.

При цьому обов’язок суб’єкта господарювання забезпечити захист та укриття працівників не слід ототожнювати з обов’язком керівника особисто забезпечити фізичне переміщення кожного працівника або відвідувача до укриття. Норми законодавства про цивільний захист покладають на суб’єкта господарювання передусім організаційний обов’язок – створити реальну можливість для своєчасного реагування осіб на небезпеку та їх переходу до безпечного місця.

! Обов’язки під час повітряної тривоги

належне виконання суб’єктом господарювання своїх обов’язків має полягати, залежно від конкретного об’єкта та встановленого для нього порядку дій, в:

- оперативному доведенні інформації про небезпеку до працівників і відвідувачів;
- припиненні або відповідній організації роботи, забезпеченні безперешкодної можливості залишити приміщення;
- інформуванні про місце розташування найближчого доступного укриття та маршрути руху до нього;
- недопущенні створення будь-яких перешкод для залишення приміщення.

Важливо: для об’єктів фонду захисних споруд додатково мають виконуватися встановлені законодавством вимоги щодо їх готовності та доступності.

Межі обов’язку та відповідальність

Де закінчуються повноваження керівника і за яких умов настання шкідливих наслідків не означає його вини.

1 Немає повноважень примусу

Водночас законодавство не наділяє керівника звичайного суб’єкта господарювання повноваженнями примусово переміщувати повнолітніх дієздатних працівників чи відвідувачів до укриття.

Тому сам факт того, що окрема особа після належного оповіщення та створення їй реальної можливості пройти до укриття свідомо вирішила залишитися у приміщенні або в іншому небезпечному місці, не може автоматично означати невиконання керівником обов’язків у сфері цивільного захисту.

2 Як оцінюється відповідальність

У зв’язку з цим питання про відповідальність такого керівника у разі травмування або загибелі особи під час повітряної тривоги повинно вирішуватися не лише виходячи з факту настання тяжких наслідків, а насамперед з урахуванням повноти виконання покладених на нього обов’язків та наявності причинного зв’язку між можливим порушенням цих обов’язків і такими наслідками.

! Висновок

Отже, за умови належного та повного виконання встановлених законодавством обов’язків відсутні підстави ставити керівнику у вину саме незабезпечення укриття особи, яка всупереч отриманому повідомленню та за наявності реальної можливості пройти до укриття свідомо відмовилася це зробити.

Проте, остаточна кримінально-правова оцінка в кожному конкретному випадку залежатиме від фактичних обставин, змісту обов’язків конкретної посадової особи та причинного зв’язку між її діями або бездіяльністю і наслідками.